

SŁOWNIK słów najczęściej w tych księgach używanych.

- Absque – bez
Adalbertus – imię powszechnie tłumaczone na Wojciech, chociaż jest odrębnym imieniem, gdyż istnieje też Wojtech
Agatha – Agata
Agnes – Agnieszka
Agricola, ae (często podają skrótem: agri~, agr. ag, agrlae, agricol.) – rolnik
Alfresco (czytaj: alfresko) – malowanie na mokrym tynku, stąd „freski”
Ambo, ae – obaj (razem)
Ancilla (czyt.: ancilla) – służąca
Andreas – Andrzej
Apios, ii – ziemniak
Arcularia – zdobnisia
Assero, serui, sertum – dodać, przyznać
Avus, avia – przodkowie; dziadek, babcia
Baptisare – chrzczyć, baptisavit – ochrzcił
Bartholomeus („h” jest tutaj nieme, czyli się nie wymawia) – Bartłomiej
Binom (skrót: binominis) – dwa imiona
Caelebs, ibis, coelebs (czytaj: celebs) – bezzenny(a), samotny(a).
Cado (czytaj: kado) – ulec, upaść; grób, mogiła (tutaj: grabarz; cadaver, eris = trup)
Caret (czytaj: karet) – brak
Casa, -ae – chata, chałupa (casarius, cassarius – chałupnik)
Catharina (czytaj: Katarina) – Katarzyna
Caupo, cauponarius (caupona) – oberżysta, szynkarz; caupona, ae – szynk, gospoda
Cassarius – może też znaczyć bezrobotny, bezrolny
Civis -is – mieszczanin (czytaj: ciwis, z twardym c)
Coelebs femina plebea – samotna wiejska kobieta
Cognomen, is – nazwisko
Commendo – powierzyć, polecić
Conditio -onis – stan (czytaj: kondicio, „c” twarde) Conditioni Rusticali – stanu wiejskiego)
Cooperator – współpracownik (najczęściej tytuł księdza w Ochołnicy)
Coop. exp. I. - jeśli było dwóch kooperatorów, to jeden był eksponowany na nr I.
Corroborare – wzmacniać (biernie: zostać wzmocnionym)
Coquus aula – kucharz dworski
Coquus in aula – kucharz we dworze
Cum – z
Custos silvae (czytaj: kustos silwe) – stróż lasu
Dec. for: (Decanus foraneus) – dziekan zewnętrzny (wiejski) wizytujący parafię
Dett(o), d=, znaki mówiące, że obowiązuje, lub znaczy to, co jest wyżej.
D-na, D-nus – skrót od domina, dominus = pani, pan
Dominus Reverendus – tak tytułowano księdza
Doliar, doliarius – bednarz; dolium, i = beczka
Eadem die – tego samego dnia („Eadem” – LNO „ta sama”; czyli akuszerka wyżej zapisana)
Edituus – słowo trudno w tym miejscu tłumaczalne; editus = wzniosły, wysoko położony
Elisabeth, Elisabetha (czytaj: Elizabet(a) – Elżbieta
Emptor, oris – kupiec
Eques, itis (czytaj: ekwes, ekwitis) – kawalerzysta, equester, tris, tre – należący do jazdy
Eremita, -ae – pustelnik (przy imieniu dziecka oznacza patrona jego chrztu)
Exaresco, -arui (czytaj: eksaresko, eksarui) – zniknąć
Ex Patre – z ojca, ex Parente – z rodziców
Expositus – funkcja kościelna; (Nie proboszcz, ale samodzielny duszpasterz przy kościele)

Faber ferranis – kowal
Faber lignarum – stolarz
Famulus, famula – służący, służąca (także „ancilla”)
Fenesfaber – szklarz
Fertilis, -e – żyzny, płodny
Fetus, foetus – płód
Fetus immaturus – ciąża niedonoszona
Forans coelebs (skrót od foraneus) – parobek wiejski
Franciscus – Franciszek (czytaj: Franciskus, z twardym c)
Gaza, -ae – skarbiec; Gazario – prawdopodobnie skarbnik
Gemelli (także: gemini) – bliźniacy
G. D-nus(a) = Generosus Dominus, -a – szlachetnie urodzony pan, pani
Gregarius – szeregowy (w wojsku)
Haeres, heres – właściciel, dziedzic
Hic, haec, hoc – ten, ta, to; ale także:
Hic – tu, na tym miejscu
Hujus – Cwiertniewicz wciąż pisze: Agricola hujas, lub skrótem Agricol huj, czyli tutejszy rolnik.
Hyacintus (Hyacinthus, Hiacintus, Hijacintus itp.) – Jacek
Honestus – szlachetny
Hortus – ogród, hortulanus – ogrodnik
Idem, eadem – ten sam, ta sama; eadem die = tego samego dnia
Ignotus, -a, -um – nieznan, -a, -e.
Incola, -ae – mieszkaniec
Innuptus, -a, -um – nieznan, -a, -e.
Inquilinus, i – napływowy, lokator (nie mający swego gruntu)
„Ipsa sola” – sama matka odebrała poród swojego dziecka
Jacobus – Jakub (czytaj: Jakobus)
Joannes – Jan; Joannes Cantius (Canti) czyli Kantek, bo Jan z Kęt. Joannes Baptista – Jan Chrzciciel,
Joannes Apostolus (vel Evangelista) – Jan Apostoł, Joannes a Cruce – Jan od Krzyża
Josephus – Józef (czytaj: Jozefus); Josephus Calasantius = Józef Kalasanty
Juratus (Juratorius, 3.) – przysiężny
Laurentius – Wawrzyniec (czytaj: Laurencjus)
Liber – wolny
L’y’ skrót w literaturze łacińskiej raczej nieznan. Tutaj oznacza tego samego stanu, jak wyżej zapisani. W innym miejscu to samo oznacza słowo „detto”.
M. D. = Magnificus Dominus – wielbny pan
M. R. D. = Magnificus Reverendus Dominus – ksiądz wyższej pozycji hierarchicznej
Marianna, Maryanna, Marya, Marja – Maria (wiele form zapisowych tego jednego imienia)
Martinus – Marcin
Matheus – Mateusz (czytaj, jakby „h” nie było; podobnie Mathias)
Mathias – Maciej
Mendic – żebrak
Mensis – miesiące
Michael – Michał
Miesiące: Januarius, Februarius (Styczeń, Luty i tak dalej; są to formy łacińskie. W języku niemieckim te same nazwy są skrócone: Januar, Februar itd. W tej księdze wpisujący zaznacza czasem, że skraca: Januar~, Februar~ itd.) Marti~, Aprilis, Majus, Junius, Julius, Augustus, September (skrót: 7ber), October (8ber), November (9ber) (też: Nowember), December (10ber).
Miles, -itis – żołnierz; Miles gregarius (gregemeritus) – żołnierz szeregowy.
Molendinarius, i – młynarz (tutaj często: molitor – młynarz)
Molitor, is m. – 1. przedsiębiorca, 2. budowniczy
Nascor, -i, natus sum – rodzić się

Neof: (Neoforensis, skrót zaznaczano dwukropkiem) – nowotarski (dziekan)
Nicolaus (czytaj Nikolaus) – Mikołaj
Nomen et cognomen – imię i nazwisko
Obstetrix – akuszerka
Obstupuit – tu: odebrała (akuszerka dziecko)
Officialis – urzędnik
Olim – niegdyś, dawno, niekiedy
Oppidanatus, oppidanus – miejski, mieszkaniec małego miasta
Organarius – organista
Oriundus –a, -um – pochodzący –a, -e
Parochus – proboszcz (parochus loci, czyli tutejszy proboszcz)
„Penes partum mortuus” – tutaj: zmarł przy porodzie
Perill (czyli perillustris) – bardzo ważny; prześwieatny, przewielebny
Plebeius – plebejusz (w starożytnym Rzymie plebei: wolna ludność)
Posthumus, posterus, postumus, postremus – ostatni, (urodzony po śmierci ojca), tylny.
Posthumus – w tutejszych księgach najczęściej oznacza urodziny po śmierci ojca.
Postumus – inna wersja powyższego, czyli zrodzony po śmierci ojca
Praefectus comunis – tutaj przewodniczący gminy
Prefectus – przełożony, custodum silvae – przełożony stróżów leśnych
„...productum ac revisum...” = efekt wizytacji, przy podpisie wykonującego kontrolę
Proelior, oris – wojownik. Tutaj żołnierz = proelis.
-que (na końcu imienia) – i; np. Mariaeque = i Marii
Rex, -gis – król
R dus (skrót od reverendus) – ksiądz (reverenda – sutanna, więc dosłownie: noszący sutannę)
Reverenda – sutanna
Rosalia, Razalia, Rosa, Roza – Rozalia
Rusticalis, Ruralis – wiejski, chłopski; Rus~ skrót tego słowa, „Pagensis” to samo znaczenie, także:
Ruricolae w t.II, strony osiemdziesiąte
Sapio, pii – rozumieć, pojmować
Sartor –oris – krawiec
Scisco, scivi, scitum – postanawiać, zatwierdzić
Silva – las
Simplicis – prości
Skróty są manią Placuchowskiego, ale skraca pod fonetykę niemiecką: Franc, Joan itp.
Sperarius LNO t.VI,s.122. Chyba tak zapisano, a byłoby wskazaniem na lęklivość.
Suffoco (czyt. sufoko) – zadusić. In utero Matris suffocatus – zaduszony w łonie matki.
Sutor –is – szewc
Sylvanus – (nie ma w słownikach łacińskich, czyli regionalizm) od “silva” – leśniczy
Thomas – Tomasz
Trinom (trinominis) – trzy imiona
Udilor – malarz al fresco
Udus, -a, -um – mokry „udo colores illinere = malować na świeżym mokrym tynku
Ut (uti) – jak, jako
Ut supra – jak wyżej
Uxor – żona (często skrótem: ux:)
Valentinus – Walenty (Walek)
Venceslaus – Waclaw
Vespillo, onis – grabarz (tutaj piszą Vespilio)
Vicini – w tym miejscu: wiejscy (vicina,-orum = sąsiednia okolica).
Villa – wieś
Visitatio decanalis (Czytaj: wizytacja dekanalis) – wizytacja dziekańska
Zinq~ Zingari (czyt.: cingari) – Cyganie

